

Anmälan mot Polismyndigheten i Uppsala län för hanteringen av bevismaterial m.m.

Anmälan

I en anmälan till JO framförde AA kritik mot Polismyndigheten i Uppsala län. Av anmälan framgick bl.a. följande. I april 2005 blev AA:s bil stulen och en anmälan gjordes till polismyndigheten. Polisen anträffade därefter fordonet. När AA hämtade bilen kunde han konstatera att en CD-skiva hade tagits ur skivspelaren och lagts bredvid förarsätet. AA antog att det kunde finnas fingeravtryck på CD-skivan. Den 12 april 2005 åkte han därför till polisen och uppvisade bilen samt lämnade CD-skivan till inspektören BB. En tilläggsanmälan upprättades och skivan togs om hand för teknisk undersökning. AA begärde samtidigt att få tillbaka skivan om polisen inte hittade något på den. När AA den 26 juli 2005 kontaktade BB upplystes han om att CD-skivan hade kastats. – AA fick inte heller någon underrättelse om att förundersökningen hade lagts ned.

Utredning

Handlingar fordrades in från polismyndigheten i ärendet (K9119-05). Av dessa framgick bl.a. följande. Den 9 april 2005 upprättades en anmälan om tillgrepp av bil. Polismyndigheten beslutade samma dag att förundersökning inte skulle inledas. Den 12 april 2005 upprättades en tilläggsanmälan av BB. I denna noterades bl.a. ”Undertecknad har omhändertagit en CD-skiva för teknisk undersökning. Gärningsmannen/männen har med mycket stor sannolikhet tagit i den skivan. Evt. Fingeravtryck”. Den 26 juli 2005 skrev AA till polismyndigheten och begärde ersättning för CD-skivan. I polismyndighetens yttrande till Rikspolisstyrelsen i ersättningsärendet anfördes bl.a. att ”I samband med den tilläggsanmälan som gjordes den 12 april lämnade AA in en CD-skiva. CD-skivan överlämnades till tekniska roteln för fingeravtrycksundersökning och slängdes därefter. Det skrevs aldrig något beslagsprotokoll över CD-skivan. AA lämnade inte heller några önskemål om hur CD-skivan skulle hanteras, t.ex. huruvida han ville ha tillbaka skivan efter avslutad undersökning”. Enligt polismyndigheten hade myndigheten inte hanterat CD-skivan på ett korrekt sätt varför ersättningsskyldighet uppkommit.

Ärendet remitterades till polismyndigheten för upplysningar och yttrande. Polismyndigheten kom in med ett remissvar enligt följande.

Bakgrund

Den 9 april 2005 anmälde AA till polismyndigheten att hans personbil blivit stulen. Bilen upphittades samma dag och AA uppmanades att hämta den. I bilen upptäckte AA att en cd-skiva tagits ur cd-spelaren och placerats bredvid förarsätet. I samband med att en tilläggsanmälan gjordes den 12 april 2005 lämnade AA in cd-skivan för teknisk undersökning till en inspektör vid polisens drive-in besiktning i Uppsala. Det skrevs aldrig något beslagsprotokoll. Vid ett personligt besök vid polishuset i Uppsala den 25 juli 2005 fick AA veta att cd-skivan skickats till tekniska roteln för undersökning av fingeravtryck och att den sedan hade slängts. Vid detta besök fick AA även veta att en förundersökning inte hade inletts.

Polismyndighetens bedömning

Hanteringen av cd-skivan

Av reglerna i 27 kap rättegångsbalken följer att föremål som skäligen kan antagas ha betydelse för utredning om brott må tagas i beslag. Över beslag skall föras protokoll, vari ändamålet med beslaget och vad därvid förekommit angives samt beslagtaget föremål noga beskrives. Att ett beslag skall antecknas i protokoll framgår även av Polismyndigheten i Uppsala läns tjänstföreskrift 102-1. Något beslagsprotokoll finns dock inte avseende AA:s cd-skiva.

När ett föremål lämnas till tekniska roteln för undersökning skall en begäran fyllas i. Av denna begäran skall K-nummer, beslagsnummer, vilken typ av undersökning som skall göras samt var materialet skall skickas efter undersökningen framgå. Någon sådan begäran har inte gjorts avseende AA:s skiva. Skivan har kommit till tekniska rotelns fotoavdelning utan att avsändare har angivits, utan endast K-numret. Den aktuella utredningen var då redan avskriven, vilket skedde direkt vid anmälingstillfället den 9 april 2005. Eftersom tekniska roteln trots kontakter med åklagaren inte kunnat fastställa vilken åtgärd som skulle företas med skivan har denna blivit kvar i en pärm hos tekniska roteln där alla undersökningssupdrag sparas.

Det är av största vikt att en dokumentation sker initialt då ett föremål tas i beslag, så att föremålet skall kunna hanteras korrekt i alla efterföljande steg. Det är därför mycket olyckligt att inget beslagsprotokoll har skrivits i detta fall. Polismyndigheten i Uppsala län har vitsordat att AA skall tillerkännas ersättning för den förlorade cd-skivan, och Rikspolisstyrelsen har beslutat i enlighet med detta yttrande.

Förundersökningsrutiner

Enligt 13 b § förundersökningskungörelsen (1947:948) skall målsäganden tillfrågas om han eller hon vill bli underrättad om beslut om att förundersökning inte skall inledas eller att en inledd förundersökning skall läggas ned. Av olika anledningar sker i vissa fall ändå ingen förfrågan, men rutinen vid polismyndigheten är vid dessa tillfällen att målsäganden alltid skall underrättas. Då AA inte hade tillfrågats om han ville bli underrättad enligt 13 b §, skulle han givetvis i enlighet med rutinen fått information om att en förundersökning inte inletts. En förfrågan enligt 13 b § görs antingen av anmälningsmottagaren eller av undersökningsledaren. Det har uppmärksammats av Polismyndigheten att den rutin som används innehåller brister vilket i vissa specifika fall leder till att informationen inte skickas till målsäganden. Undersökningsledarna har uppmärksammats på problemet och rutinerna skall ses över.

Polismyndigheten har redan vidtagit de åtgärder som är nödvändiga för att uppfylla förundersökningskungörelsens krav.

AA bereddes tillfälle att kommentera remissvaret men hördes inte av.

Bedömning

Av utredningen framgår bl.a. att AA lämnade in den aktuella CD-skivan till polismyndigheten för teknisk undersökning och att något beslagsprotokoll inte upprättades samt att AA inte underrättades om polismyndighetens beslut i förundersökningsfrågan.

I 27 kap. rättegångsbalken (RB) finns bestämmelser om beslag. Enligt 1 § får föremål som skäligen kan antas ha betydelse för utredning om brott tas i beslag. Någon annan laglig grund för polisen att inom en brottsutredning ta emot föremål för teknisk undersökning än beslag finns inte. Över beslag skall föras protokoll i vilket bl.a. ändamålet med beslaget skall anges (13 §).

Naturligtvis borde ett beslagsprotokoll ha upprättats i det nu aktuella fallet, vilket också polismyndigheten har påtalat. Som polismyndigheten vidare anført är det av största vikt att sådan dokumentation sker initialt så att ett beslagtaget föremål hanteras korrekt i alla efterföljande steg.

Vad gäller den omständigheten att AA inte underrättades om polismyndighetens ställningstagande i förundersökningsfrågan kan jag ansluta mig till den bedömning polismyndigheten gjort i sitt remissvar.

Det kan således konstateras att polismyndighetens handläggning av ärendet varit behäftad med vissa brister, och myndigheten förtjänar därför kritik för det inträffade. Jag noterar att AA har tillerkänts ersättning för hanteringen av CD-skivan.

Ärendet avslutas.